REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Max. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXI.
Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 270. Brașov. Sâmbătă 6 (19) Decemvrie. 1908.

Din causa sfintei sărbători de Sâmbătă, ziarul nu va apare până Luni sara.

Se poate vorbi de răsboiu?

O importantă deosebită au răspunsurile ce le-au dat eri în camera deputaților din Viena ministru-președinte Bienerth. La interpelațiunile deputatului Adler și soți și a deputatului ceh radical Klofac și soți asupra situațiunei esterioare și a stadiului actual al mișcărei de boicot.

Primul ministru austriac a zis că, după informațiunile ce le-a primit — firește dela ministerul de esterne — n'ar fi nici o cauză de a privi situația europeană ca îngrijitoare. Diferințele existente nu sunt de acel soiu ca să nu poată fi aplanate pe calea negoaierilor diplomatice. Despre un pericol de răsboiu în Balcani să poate vorbi numai întru atât întru cât Serbia și Muntenegru au luat anumite măsuri de răsboiu, cari însă nu ne-au îndemnat să schimbăm atitudinea noastră liniștită așteptătoare.

Dispozițiile militare făcute de către administrația de răsboiu n'au alt scop, decât de a întregi trupele din Bosnia și Herțegovina, ca să poată fi capabile de-a face serviciile de garnisoană și de siguranță ce acum se cer în măsură mai încordată și de-a contribui astfel la liniștirea popoarelor de acolo. Sunt intenționate așadar numai cele mai necesare măsuri de apărare, cari n'au nici un caracter agresiv.

Acestea le-am mai auzit și le-am mai cetit. Totul atârnă dela aceea dacă se va împlini speranța ministeriului de externe și a guvernului austriac, că toate se vor putea aranja în pace pe cale diplomatică. In cazul contrar „anumitele“ măsuri de răsboiu ale Sârbilor și Muntenegrilor pot aduce peste noapte răsboiul, poate la primăvară. De aceea e bine că se iau măsuri de precauțiune militară și la noi în monarhie și ar fi bine, dacă s'ar pregăti pentru cazul unui răsboiu și înăuntru o situațiune mai suportabilă, care se mai scadă din nemulțumirea cea mare și adâncă ce apasă popoarele monarhiei dualiste.

Pentru așa ceva însă nu sunt șanse de loc și planul de fuziune al lui Andrassy, și dacă va succede nu va mulțumi decât tot numai cetele restrânse ale guvernanților de astăzi.

In ce privește boicotul, ministru-președinte Bienerth n'a putut comunica nimic nou. A amintit numai de nota ce a adresat-o oficiul de externe Turciei, prin care s'au întrodus reluarea negocierilor, ce au fost întrerupte în urma boicotului, și a arătat cum s'a stabilit înțelegerea principiară cu Turcia și s'au reînceput negocierile asupra anexiunei, lăsând la o parte boicotul, care continuă ași face cursul. Și aici br. Bienerth a terminat dând expresiune speranței, că negocierile vor duce la o înțelegere și că vor pune capăt și boicotului.

A mai răspuns primul ministru al Austriei și deputatului Pernerstorfer și soți la întrebarea ce i-au fost adresat'o pe la sfârșitul lui Noemvrie: Ce a făcut guvernul austriac spre a informa coroana că proiectul de reformă electorală al guvernului unguresc e considerat de către popoarele Austriei ca foarte păgubitor intereselor lor? Br. Bienerth a răspuns că stă necondiționat pe punctul de vedere al neamestecului în afacerile interioare ale Ungariei, tocmai așa precum — la un caz dat — ar protesta energic ca Ungaria să se amestece în afacerile interioare ale Austriei. De sigur că socialistul Pernerstorfer nu va fi fost mulțămit cu răspunsul ministrului-președinte și bazat pe comuniunea de interese cu socialiștii din Ungaria va fi afirmat că și neamestecul își are marginile sale.

Interesante sunt și esplicările ce le-au dat eri ministrul președinte Bienerth, după prima cetire a proiectului de anexiune, asupra motivelor de cari s'a condus guvernul ces. și reg. când a întreprins pasul anexiunei. In genere însă ale nu conțin decât un resumat al celor deja cunoscute, ținut într'un ton foarte conciliant și pacinic cu speranța că negocierile diplomatice vor avea un sfârșit favorabil, și că pentru conferența internațională ce-o dorește chiar guvernul ces. și reg. se va putea stabili prealabil o deplină înțelegere între puteri.

In fine venind vorba despre pretenziunile Austriei și Ungariei față cu Bosnia și Herțegovina, br. Bienerth și-a dat silința a documenta că nu poate fi nici o îndoială despre paritatea titlurilor de drept ale ambelor state. Aici mai mulți deputați au întrerupt pe ministru esclamând: Wekerle cu Ungurii vor interpreta-o altfel!

Nu vor lipsi dar nici în viitor puncte de frecare și de conflicte între guvernele dualiste. Marea întrebare însă este: Avea-vor norocul să scape și deastădată de-o mare încurcătura esterioară?

Audiența de alaltăeri a contelui Andrassy se aduce în legătură cu cestiunile militare dela ordinea zilei, de oare ce se spune că în fața situațiunei grave externe contingentul de recruți trebue urcat. După audiență Andrassy a conferit cu miniștrii Aehrenthal și Schönaich. In legătură cu aceste se crede, că, deși situația interioară politică a Ungariei e gravă, nu poate fi vorba deocamdată de o criză a guvernului și în special de dimisionarea contelui Andrassy. Vacanțele parlamentare de Crăciun vor fi folosite spre a promova cestiunea fusiunei. E vorba să se creeze baza unei noui constelațiuni a partidelor. Andrassy a elaborat un nou program, care are să formeze baza unei noui majorități guvernamentale.

Din dieta ungară In ședința de eri a dietei s'a primit în a treia cetire legea financiară. In ședința de alaltăeri dieta a hotărât, la propunerea președintelui Justh, să trimită o telegramă de felicitare din prilegiul deschiderei parlamentului turcesc.

Agrarienii austriaci întind coarda. Guvernul Bienerth își dă toată silința să asigure votarea așa numitelor necesități ale statului încă înainte de sărbătorile Crăciunului. Cu provizoriul budgetar și cu proiectul de anexiune ar merge, dar nu se poate stabili o înțelegere cu privire la legea de împuternicire, adecă la legea prin care guvernul să capete plenipotența de a încheia provizoric pe un timp anumit convenții comerciale cu statele, cu cari monarhia n'a putut să renoiască convențiunile în terminul prescris. Agrarienii din Reichsrath sunt cu totul 269 cari formează așa numita »Uniune liberă agrară«. Ei formează deci majoritatea relativă față cu ceilați 247 de deputați. Nu se poate deci vota legea de împuternicire decât numai cu concursul agrarienilor așa, ca cel puțin a treia parte din ei să voteze pentru lege.

S'a discutat asupra legei de împuternicire politică-comercială și în conferența conducătorilor de partid. Aici prezidentul Dr. Weisskirchner a propus compromisul amintit mai sus, ca timpul de împuternicire să se reducă dela un an la trei luni și în loc de împuternicire generală, să i se dea numai împuternicire cu privire la manuarea provizorică a convențiunilor deja încheiate. Ministrul președ. Bienerth declară că se mulțumește și cu acest compromis ca minim deoarece convențiunea cu România are să se încheie de aci încolo și deci e timp a o prezenta de cu vreme parlamentului. Intre vorbitori Dr. Lueger a rugat pe agrariani să nu întindă funia prea tare, căci altfel s'ar putea rupe. Dintre toți numai Lueger a accentuat marea importanță a convențiunei cu România. care, zise el, și din motive patriotice trebue să se încheie la timp. Nu s'a ajuns totuși la o înțelegere.

S'a ținut apoi o adunare generală a »Uniunei libere agrare« de față fiind br. Bienerth cu alți doi miniștri. Aici agrarienii germani au declarat hotărât că ei nu primesc nici propunerea de compromis amintită. Ministru-președinte Bienerth zise că e vorba de convențiunile comerciale ce sunt a se încheia cu Serbia, Bulgaria și România și de aceea ca să nu se impute monarchiei că a călcat oareșicum

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

„Krampampuli“.

de Maria Ebner—Eschenbach.

(Fine.)

Acum ar fi plăcere să puști pe prăpăditul, din pândă sigură. Insă, Hopp pădurarul nici asupra celui mai rău nevoiaș nu pușcă, fără să-i strige câteva vorbe. Cu o săritură se avântă de după arbore în cărare și strigă: »Predă-te vagabundule!« Și când lotrul în loc de răspuns prinde pușca de pe spate: pădurarul slobоade cocoșul armei... Dumnezeule! — ce pușcătură minunată! Pușca pârăe închis, în loc să pocnească. A fost răzimată de pom prea mult cu cocoșul ridicat, în pădurea umedă — și n'a luat foc.

Noapte bună, iacă, așa-i moartea — îi trântește prin cap bătrânului și tot atunci îi cade pălăria în iarbă.. Celălalt, lotrul, încă n'a avut noroc. Singura pușcătură, la care-și pregătise pușca, s'a dus în vânt, iar pentru a doua acum își scoate patronul din buzunar...

»Prinde-l«! strigă Hopp răgușit către câne, »prinde-l«!

»Hai la mine, vino, Krampampuli«! se aude de dincolo cu glas ademenitor, blând, iubitor și ah, de mult cunoscut glas...

Dar cânele — —

Ce s'a întâmplat acum, a decurs cu mult mai repede, decât s'ar putea povesti.

Krampampuli și-a cunoscut primul stăpân și a năvălit spre el, — până la mijlocul drumului. Atunci i-a fluerat una Hopp și cânele se întoarce; flueră »galbinul« și cânele se reîntoarce iarăși, și in desperarea-i e aproape ametit, în continuu în acelaș loc, la egala depărtare de lotru și pădurar, de-o parte atras, de ceealaltă ademenit...

In sfârșit s'a lăsat bietul animal de lupta asta superfluă și desperată și-a pus capăt îndoielii, dar nu chinurilor. Lătrând, urlând, cu foalele încordându-și corpul pe pământ, ca o coardă, cu capul ridicat, ca și când ar chema cerul de martor al chinurilor lui sufletești, se târește mai încolo către primul său stăpân.

La vederea acesteia Hopp sângerează de mânie. Cu degetele tremurânde așază patronul și țântește cu siguranță liniștită. »Galbinul“ asemenea din nou îndreptează țava spre el. Acum a ajuns lucrul la capăt. Asta o știu amândoi, cari se țintesc reciproc, dar ori ce se întâmplă acum în sufletul lor, așa de nemișcat țântesc, ca și când ar fi zugrăviți.

Două gloanțe sboară. Al pădurarului la țel, al lotrului în vânt. De aceea s'a cutremurat el, când cânele în momentul pușcături a sărit să-l desmierde. Bestia!... săe; se răstoarnă apoi pe spate și nu se mai mișcă.

Cel ce l'a omorât, se apropie încetinel. Destul ți-a fost, gândește, ar fi păcat pentru tot dramul de alice. Cu toate astea și-așează pușca la pământ și-o încarcă cu glonț. Cânele șede înainte-i cu limba scoasă, gâfăie scurt și puternic și privește. Când pădurarul a fost gata, și-a luat din nou pușca 'n mână, încep să convorbească, din ce însă nimeni, dacă ar fi fost chiar viu și nu mort, n'ar fi putut înțelege ceva.

»Știi, cui am destinat glonțul ăsta?«

»Mi-închipui.«

»Nemernicule, fugarule, bestie ce ți-ai uitat de datorință, bestie necredincioasă.«

»Da, stăpâne, așa-i.«

»Tu mi-ai fost bucuria. Acum s'a gătat. Nu mai aflu bucurie în tine.«

»Pricep stăpâne; și Krampampuli s'a întins la pământ, și-a plecat capul pe labele dinainte și privia la pădurar.

Da, numai de nu s'ar fi uitat așa afurisitul de animal. Atunci iute ar fi sfârșit, cu ceea-ce s'ar fi cruțat și pe sine și cânele de multe chinuri. Dar așa, nu se poate. Asupra unei făpturi ce se uită așa la om, nu-i permis să puști. Jupânul Hopp bâlbăie printre dinți o droaie de înjurături, una mai teribilă decât alta, și-acață din nou pușca pe umăr, ia iepurii lotrului și pleacă la drum.

Cânele l'a urmărit cu privirea, până ce a dispărut după pomi; apoi s'a sculat și pădurea se cutremura de urlatu-i pătrunzător. A făcut câteva ocoale, apoi s'a așezat din nou lângă mort. Așa l'au găsit oamenii legii, cari sub conducerea lui Hopp au venit pe amurgite să vadă cadavrul și să îngrijească de îngroparea rămășițelor pământești ale lotrului. Când s'au apropiat domnii de mort, Krampampuli s'a dat câțiva pași înapoi. Unul a zis către pădurar: »Esta-i doar cânele d-tale.« L'am lăsat de pază« răspunse Hopp, în rușinea-i de a mărturisi adevărul. — Ce folos însă? Totuși a ieșit la lumină, căci când au dus cadavrul, pus in dric, Krampampuli l'a urmat domol cu capul plecat și coada 'ntre picioare. A doua zi asemenea l'a văzut servitorul dela tribunal dând târcoale în apropierea camerei mortuare, unde era »galbinul«. L'a lovit și i-a strigat. »Pleacă acasă!« Krampampuli a scrâșnit din dinți și a fugit — după spusa servitorului — în direcția colibei pădurarului. N'a ajuns însă până acolo, ci și-a început mizerabilul trai de vagabund.

Sălbătăcit, slab ca un schelet umbla odată pustiu pe la marginea satului, în jurul locuințelor sărăcăcioase ale colportorilor. S'a aruncat fără veste asupra unui băiat, ce sta înaintea ultimei căsuțe, și i-a răpit cu lăcomie bucata de pâne din mână. Băiatul a încremenit aproape de spaimă, dar un spitli a sărit din casă și a lătrat

tratatele. In fine s'a primit propunerea baronului de Hurmuzachi, ca să nu se ia acum decisiunea, ci să se amâne până când li-se va fi dat ocasiune tuturor partidelor să ia poziţie.

Alegerile parlamentare în Turcia. Până alaltăeri au fost cunoscute 206 alegeri şi adecă au fost aleşi: 161 Mohamedani, (între cari 106 Turci, 28 Arabi, 23 Albanezi şi 3 Curzi) apoi 41 creştini (între cari 23 Greci, 9 Armeni, 4 Bulgari, 3 Sârbi, 1 Aromân şi 1 Maronit, în fine 3 Izraeliţi şi 1 Druz). Din 15 sandjacuri arabe şi curde precum şi din Ditro, vilaetul Monastir nu se cunoaşte încă rezultatul alegerilor. In Constantinopol au sosit până în 16 l. c. peste 190 de deputaţi, dintre cari vre-o 80 sunt juni Turci pronunţaţi şi cam tot atâţia sunt aderenţi ai comitetului junilor Turci. Stradele capitalei turceşti au fost împodobite pentru ziua deschiderii parlamentului. Decanul ambasadorilor br. de Marschall a invitat misiunile diplomatice să arboreze şi să ilumineze în ziua deschiderii parlamentului.

Complicaţiunile în Orient.

In cele din urmă a sosit răspunsul regelui *Victor Emanuel* la scrisoarea pe care împăratul *Francisc Iosif* i-a adresat'o în afacerea Bosniei şi Herţegovinei. Ambasadorul italian, din Viena, ducele de Avarna a adus alaltăeri la cunoştinţa ministerului de externe scrisoarea regelui Italiei şi a cerut totodată o audienţă la împăratul ca să i-o predea.

Ziarul »Tribuna« din Roma zice că cauza întârzierii îndelungate a răspunsului regelui Italiei a fost consideraţia de oportunitate de a aştepta până ce se va pronunţa parlamentul, căci autoritatea guvernului avea lipsă de o solemnelă întărire prin declararea voinţei parlamentului.

*

Ce pretinde *Turcia* dela *Austro-Ungaria*? »Vossische Zeitung« din Berlin vrea să ştie că marele vizir Kiamil-paşa ar fi redus pretenziunea de *despăgubire* pentru *anexiunea* Bosniei şi Herţegovinei în ultima sa convorbire cu ambasadorul austro-ungar *Pallavicini* la 75 milioane de franci şi că probabil va mai scădea ceva şi din această sumă. Dar marele vizir a declarat franc că înainte de a lua o hotărâre definitivă asupra unei eventuale învoieli, *va trebui să o supună mai întâiu opiniării Angliei.*

Acelaşi ziar berlinez află din Constantinopol că acolo se vorbeşte de diferite sume ce ar fi oferit Austro-Ungaria Turciei ca despăgubire pentru anexiune, dar se asigură că br. Aerenthal s'a mărginit până acuma numai la reluarea negocierilor, la cari partea politică precumpăneşte pe cea economică. Guvernul turcesc şi comitetul junilor Turci continuă a sta sub înrâurirea şi presiunea ambasadei engleze, cu care au zilnice consfătuiri. Până şi articole destinate pentru ziarele turceşti se compun şi se scriu în ambasada engleză.

*

Sârbii se înarmează şi fac pregătiri de răsboiu în ruptul capului. »Stampa« din Belgrad anunţă că conziliul de miniştrii ţinut Marţi s'a ocupat cu cererea ministrului de răsboiu de a i so încuviinţa *un nou credit de înarmare*, în suma de *11 milioane denari.*

Una după alta *se concheamă toate categoriile rezerviştilor* la exerciţiul de arme. Se fac pregătiri deja pentru exerciţiile de arme ale rezerviştilor de arme din a doua chemare.

Din Cluj ni-se scrie cu privire la *constituirea clubului comitatens român naţionalist* următoarele:

»Astăzi Românii din comitatul Cojocnei au săvârşit o faptă vrednică de toată lauda. După înţelegeri şi discuţii prieteneşti, ce n'au durat nici o lună de zile, astăzi, în ziua de 16 Dec. n. s'au întrunit în număr de peste cinci-zeci de inşi la Cluj fruntaşii Români ai comitatului şi în cea mai bună înţelegere au hotărât constituirea clubului naţionalist român, pentru comitatul Cojocna şi oraşul Cluj, în cadrele şi cu programul partidului naţionalist regnicolar. Numai decât au ales şi comitetul esecutiv în următorul chip: President Ioan *Pop* protopop în Morlaca, vicepresidenţi Teodor *Ciortea* v. prot. Cojocna şi Dr. Ştefan *Morariu* adv. Cluj, secretar Dr. Victor *Poruţiu* adv. Cluj, cassier Leontin *Puşcariu* contabil Cluj, controlor Iosif *Oarga* contabil Cluj. Pe lângă acest comitet central s'au ales încă 15 membrii fruntaşi din deosebite ţinuturi, iar programul de acţiune a rămas a se fixa în proxima şedinţă generală. Ca taxe de membru au fost subscrise aproape 1000 coroane.

Toate aceste s'au făcut la iniţiativa şi la deosebita stăruinţă a d-lui Dr. Ştefan Morariu. — *Coresp.*

In cauza şcoalelor noastre

Primim dela Zârneşti o întâmpinare, căreia îi dăm loc mai jos, regretând totodată, că autorul ei nu răspunde nimic la faimele ce s'au fost lăţit despre negocierile ce ar fi avut loc între fruntaşii români din Zârneşti şi inspectorul de şcoale ung. dela Făgăraş.

Zârneşti, 1 (14) Decemvrie 1908.

Onorată Redacţiune! Aţi publicat unele corespondenţe referitoare la starea şcoalelor noastre confesionale, iar în Nr. 260, după o introducere la obiect, aţi dat loc ca şi unui articol de fond, corespondenţei subscrise de Censor *„situaţia învăţătorilor noştri"*.

Find-că în această corespondenţă se vorbeşte de câteva comune mai de frunte aşezate în raza de cultură a Braşovului, şi de mai multe-ori se face pomenire de comuna Zârneşti, ca fiu al acestei comune şi preşedinte al comitetului parohial, mă simt îndemnat, nu atât pentru anonimul »Cenzor« cât faţă de marele public cetitor român, a-mi face şi eu unele reflexiuni la acel articol.

Dacă desbrăcăm articolul Cenzorului de unele colorarii menite numai a duce în rătăcire publicul, — alarmându-l că şcoalele confesionale din Bran şi Zârneşti ar fi în pericol şi că protopopii ar lucra la abandonarea lor — dacă cetitorii vor fi petrecut cu oarecare atenţiune cele scrise de Censor, vor fi putut prea uşor observa, că pe Cenzor îl doare nu atât starea, ci aceea, *că nu i s'a înmulţit leafa de învăţător încă înainte de 1910*, când comunele sunt prin lege obligate a înmulţi salarele învăţătorilor.

Că şcoalele noastre din Bran şi Zârneşti ar fi abandonate, aceasta este numai o scornitură răutăcioasă; şi cine ar putea şi crede, că pe câtă vreme vor mai fi în Bran bărbaţi din fruntaşa familie Puşcariu, iar în Zârneşti din familia Metropolitului şi poporul va asculta sfaturile lor, şcoalele noastre confesionale ar putea fi abandonate? aceasta nici Censorul nu o crede. Censorul însuşi va fi ştiind, că în biserica noastră constituţională asupra nici unei fel de averi ori cât de neînsemnate, şi cu atât mai puţin asupra şcoalei, care e averea noastră cea mai preţioasă, nu poate dispune nici preotul, nici protopopul, nici episcopul şi nici chiar Metropolitul, ci numai corporaţiunile legale bisericeşti ca comitetul şi sinodul parohial, Conzistoriul şi sinodul eparhial; apoi despre atari corporaţiuni, în cari sunt concentraţi cei mai distinşi fruntaşi ai bisericei, cine ar putea chiar şi numai presupune, să nu aibă cel puţin atâta durere pentru şcoale, câtă simulează a avea Cenzor, carele nu ştiu dacă s'ar putea lăuda cu vre-un merit.

Plânsoarea lui Censor e neadevărată şi în ce priveşte *ridicarea salarelor* învăţătoreşti.

In tractul Branului actualul protopop Ioan Hamsea a cutreerat încă din vreme toate comunele şi a înduplecat comunele şi pe singuratici a aduce jertfe uimitoare pentru susţinerea şcoalelor noastre confesionale din mijloacele lor proprii fără a cere ajutorul statului.

Din câte am cetit până azi prin jurnale, dar şi afară de cele publicate, cred că nu există protopop sau preot, care în aceste timpuri grele să nu-şi fi împlinit şi să nu-şi împlinească şi pe viitor conştienţios chemarea sa de apostol al bisericei, şcoalei şi culturei româneşti.

In comuna Zârneşti comitetul parochial a pertractat chestiunea şcolii şi a înmulţirii salarelor învăţătoreşti şi prezentându-o apoi sinodului parochial — cum prescrie legea — sinodul în diferite rânduri a denegat ridicarea salarelor înainte de anul 1910, şi ştiţi din ce motiv? pentrucă învăţătorii, cari singuri îşi trimet copiii lor la şcoala de stat, nu arată spor îndestulitor cu elevii lor şi deci nu merită nici înmulţirea salarelor înainte de 1910. Cine e cauza, dacă învăţătorilor, nu că li-s'a detras, ci nu li-s'a mai înmulţit sprijinul material?

Censor însă se plânge, că învăţătorilor li-s'a detras şi *sprijinul moral.*

Censor poate îşi aduce bine aminte cum după publicarea articolului de lege XXVII ex 907, fără să mai aştepte îndrumările forurilor superioare, ba contra sfatului dat de unii bărbaţi mai calmi, unii învăţători au alergat în ruptul capului la depunerea jurământului, numai ca cu o oară mai curând să devie *„oficianţi publici"*, crezând, că după depunerea jurământului, forurile noastre bisericeşti n'au să le mai poruncească, iar bisericele vor trebui să le plătească lefurile statorite în lege.

Câtă spaimă a băgat în învăţători jurământul depus, putem vedea în vieaţa de toate zilele a învăţătorilor. Un caz spre ilustrare.

La o propunere comitetul parochial din Zârneşti a voit să auză mai întâiu părerea învăţătorilor din punct de vedere pedagogic; învăţătorii au cerut termin spre a studia obiectul, când colo încă a doua zi anunţă, că ei au depus jurământ, *nu pot zice nici da, nici ba.* Ei bine, acel jurământ v'a legat mânile şi picioarele? v'a înăbuşit glasul în gât? v'a scos din piept toate simţămintele faţă de popor, biserică, şcoală, limbă şi datine strămoseşti, în a căror serviciu v'aţi pus şi pentru care pretindeţi înmulţirea salarelor? aşa interpretaţi jurământul depus, că veţi fi credincioşi faţă de Maiestatea Sa, faţă de patrie şi constituţie? apoi noi Românii nu suntem supuşii Maiestăţii Sale? nu suntem fii patrii acesteia? nu suntem constituţionali? au doară aţi pus jurământ să înăbuşiţi în voi şi să vă desbrăcaţi de toate simţămintele de Români?

In pedagogie prima virtute ce se pretinde dela învăţători este *caracterul*, căci în prima linie învăţătorul e dator să formeze în elevii săi caracterul, ce are să-i fie elevului steaua conducătoare în toată vieaţa sa.

Mai susţine Censor, că ridicarea lefilor s'ar putea face şi înainte de 1910 *din banii bisericei*! Ei bine, chiar în Zârneşti, lefile la actualii învăţători şi o învăţătoare s'au plătit şi se plătesc numai din banii bisericei de ani de zile. Rogu-vă mai arătaţi-mi o singură biserică măcar şi de altă confesiune, dar mai bogate ca noi, ai cărei credincioşi să nu contribue la susţinerea bisericei şi şcoalei nici măcar cu o para frântă.

In Zârneşti se făcuse o mică repartiţie conform legii de 5% după darea directă de stat, iar mai târziu un arunc după clasă de 0.50 fl., 1 şi 2 coroane, în anii din urmă însă poporul s'a opus şi n'a mai plătit nici un filer, afară de unii parochieni mai cu tragere de inimă pentru şcoală şi biserică.

Cine a agitat şi sumuţat poporul să nu mai dea nimica pentru şcoală şi biserică? tot numai unii din învăţători. Ei vedeţi d-lor învăţători, cine samănă vânt va secera furtună; despre aceasta v'aţi putut convinge la sinoadele parochiale ţinute in cauza şcoalei şi a înmulţirii salarelor.

Poporul nu voeşte să vă ridice lefile, căci zice că nu meritaţi; în faţa acestei sentinţe ar putea să vă elibereze epitropia salare mai mari din banii bisericii?

Dar chiar să voiască, biserica nu poate, nu e în stare să supoarte încă şi mai multe spese şi conducătorii ei ar fi prea scurţi de vedere, prea puţin precauţi, dacă faţă de legea cea nouă de şcoală ar sili biserica să-şi ia asupră-şi mai multe deobligăminte.

Nimenea nu poate şti, că dacă din nefericire prin careva împrejurări nefaste şcoala noastră şi-ar pierde caracterul ei confesional şi s'ar preface în şcoală de stat, că oare în acest caz n'ar pretinde statul ca biserica să-şi împlinească acum şi faţă de stat esact toate angajamentele ce le luase faţă de şcoala confesională? Conzult ar fi d-le Censor în presupunerea unei atari fatale împrejurări să angajăm biserica şi la alte nouă jertfe, când aceste jertfe le-ar putea aduce însuşi poporul, care şi în caz de statificarea şcoalelor nu va putea scăpa fără atari jertfe?

Răspunsul la aceasta cred că şi-l poate da şi însuşi d. Censor.

Nicolae Garoiu.
preş. comit. parochial.

Situaţia băncilor populare din România.

Băncile populare, cari sunt chemate, într'un timp oare-care, să producă o revoluţie în viaţa economică a ţărănimei, se prezentă în almanahul lor pe 1907 într'o lumină cum nu se poate mai mulţămitoare.

Sunt date instructive şi îmbucurătoare, pe cari le culegem din această broşură. 206 bănci nouă s'au înfiinţat în anul 1907 în toată ţara, adăogând la vechii membrii ai băncilor încă 56.332. Intr'un singur an (anul 1907) capitalul social vărsat s'a sporit cu 10.000.000 lei, iar la sfârşitul acestui an au fost în total 295.325 membri, având subscris un capital de 27.431.195 lei, sumă, care împreună cu 5.052.301 lei, depuneri spre fructificare, 1.262.418 fond de rezervă, apoi donaţiuni şi alte fonduri de operaţiuni — fac în total un capital de 41,000.000 lei.

Această cifră trebuie să ne bucure când socotim că numai acum câţi-va ani toate băncile n'aveau împreună 15.000.000 lei

Dintre cele 2223 de bănci (cam al doilea sat îşi are banca) 70 bănci au capitalul între 10 şi 50 mii; 42 bănci între 50 şi 100 de mii, iar 17 bănci au capitalul peste 100 de mii. Sunt câte-va cari trec de o jumătate de milion, altele au trecut de milion, cum e banca din comuna Novaci din Gorj cu 1 milion de lei numai fondul de rezervă.

Pe lângă fondurile lor băncile au mai împrumutat, în cea mai mare parte cu scop de arendare sau cumpărare de pământ, dela casa lor centrală în cursul anului 1907 aproape 2.000.000 lei.

La 1 Iulie 1906 se face cea dintâiu federaţie de bănci (9 din judeţul Tecuciu).

Federaţia aceasta de 9 bănci sărace dă putinţa la două obştii să ia în arendă două moşii mari — se înţelege având şi sprijinul Casei centrale. A doua federaţie s'a făcut de curând în judeţul Muscel şi alte trei sunt pe cale de a se înfiinţa în două judeţe din Moldova copleşită de Evrei.

Obştiile de arendare erau la 31 Decemvrie 1907 în număr de 106, cultivând în arendă 76.884 hectare cu o arendă anuală de 2.344.491 lei.

Societăţi cooperative de consum au fost la sfârşitul anului 1907 91 cu 3898 membri şi un capital de 395.491.

De curând s'a deschis şi în Bucureşti cea dintâi prăvălie a cooperativelor săteşti, unde se găsesc pe preţuri modeste, toate articolele pe cari le produce economia rurală sau industria casnică.

Şi ceia-ce e semnificativ, e că acest magazin s'a deschis tocmai în localul din Calea Victoriei, în care o casă pentru furnizarea automobilelor îşi ţinea automobilele sale de reclamă.

Au fost în 1907 şi 9 cooperative pentru esploatare de păduri lucrând cu un capital de 45.845 lei.

Au fost trei grădinării cooperative şi câteva brutării cooperative, cari n'au dat rezultate tocmai mulţumitoare fiind din pricina capitalului neîndestulător biruite de concurenţă.

Mai norocoase au fost lăptăriile cooperative, ce-i drept până la sfârşitul anului trecut numai în număr de 3.

S'au mai pus bazele unor cooperative pentru fabricarea şi vânzarea varului, pentru fabricarea apei gazoase, pentru procurarea maşinilor agricole, apoi ţăsătoriile cooperative etc.

M.

---

tălhar. Acesta a scăpat imediat prada şi s'a şters p'aci 'n colo.

In aceeaşi sară Hopp, înainte de culcare sta în fereastră şi privia în noaptea luminoasă de vară. Şi de-odată i-s'a părut că vede cânele şezând de cealaltă parte a câmpului, la marginea pădurii, parcă ar privi nemişcat şi doritor locul fericirii sale de odinioară — el, cel mai credincios dintre credincioşi, fără stăpân.

Pădurarul a închis fereastra şi a plecat la culcare. După puţină aşteptare s'a ridicat din nou şi a păşit iară la fereastră — cânele a dispărut, Hopp a voit să se dea la odihnă, dar n'a putut să doarmă.

Nu mai putea. Fie ce-o fi!... Nu mai putea fără câne. Il aduc acasă, se gândea, şi după hotărârea asta se simţia ca şi când s'ar fi născut de nou.

In zori de zi era îmbrăcat deja; a spus nevestii să nu-l aştepte la prânz şi a plecat. Cum a eşit din casă s'a împiedecat de cela, pe care voia să-l caute de parte. Krampampuli zăcea, mort, înainte-i, cu capul lipit strâns de prag, pe care n'a cutezat să-l treacă.

Până la sfârşitul vieţii l'a compătimit pădurarul.

Momentele cele mai fericite îi erau cele, în cari putea să uite, că l'a perdut. Cufundat în gânduri adeseori începea din cântecul: »Ce face Krampam...«. Dar la mijlocul cântecului se opria speriat şi mişcând din cap, oftând adânc, zicea: »Păcat de un aşa câne!«

I. Lupan.

STIRILE ZILEI.

— 5 Decemvrie v.

Confiscarea numărului jubilar al Gazetei. La ordinul procuraturei din Târgu-Mureşului judele de instrucţie dela tribunalul reg. din Braşov, d-l Császár, dimpreună cu notarul său, s'a prezentat alaltăeri seara în localul redacţiunei noastre, şi a cerut pe baza ordinului primit să i se predea materialul cules (zaţiul) al numărului jubilar, precum şi exemplarele, câte se află în depozitul redacţiunei din acest număr. In ordinul adresat judelui de instrucţie dela Braşov, procurorul din Târgu-Mureşului spune că dificultează mai multe părţi din cuprinsul numărului jubilar al »Gazetei«. Incât pentru materialul cules i s'a dat să cunoască judelui, că acesta a fost deja împărţit îndată după apariţiunea numărului jubilar. După confiscarea exemplarelor, aflate d-l Császár a încheiat un proces verbal cu redactorul responzabil al ziarului nostru.

O nouă perchiziţie domiciliară s'a făcut alaltăeri în localul redacţiunei »Tribunei« din Arad pentru găsirea manuscrisului a trei articole. Intre acestea este şi foaia volantă scrisă în limba *germană*, care conţine datele statistice (»Calvarul«) a ziariştilor osândiţi şi amendaţi, pentru cari a fost osândit deja la trei luni temniţă d-l Sever Bocu, redactorul »Tribunei«.

Examenul de emendare şi supletor de maturitate la gimnaziul român din Braşov s'a ţinut astăzi sub presidiul d-lui protopop V. Voina în calitate de comisar consistorial. Din partea ministrului de culte a asistat ca reprezentant d-l director *Szentimrey*. Toţi 5 candidaţii (3 corigenţi şi 2 candidaţi cari au avut să facă examenul supletor din limba greacă) au trecut cu succes examenul.

Oferte benevole pentru soldaţii noştri aflători în Bosnia au fost predate secţiei militare a magistratului orăşenesc de către domnii I. L. Hesshaimer 20 cor, Franz Meldt 5 cor, fabrica de licoruri Kenyeres Kar. 2 sticle de rum, Salamon Eisenstein 5 cor., alte oferte se primesc cu mulţumită până în 19 Dec. st. n. la oarele 12 din zi.

Pentru soldaţii noştri din Bosnia s'au mai făcut încă următoarele contribuiri: Dela funcţionarii cassei de păstrare din Braşov suma de 51 cor. Familia Wetzel din Braşov 10 cor. 4 b. Corpul didactic dela şcoalele primare din Braşov 39 cor. Dela d-l Iosif Schul un pachet de salam. Tuturor marinimoşilor contribuienţi li-se exprimă şi pe aceasta cale profunde mulţumiri.

Cu aceasta ocasiune atragem din nou atenţiunea publicului nostru asupra concertului de astăzi seară dat în favorul soldaţilor din Bosnia în sala Redutei. Bilete se află de vânzare în librăria Hiemesch şi seara la casă.

Sf. Scaun şi afacerea preotului Hlinca. Se ştie că preotul slovac Hlinca a fost suspendat de episcopul Parvy *ab ordine et oficio* pentru panslavism. In urma apelului dat în contra acestei sentinţe, scaunul papal nu a aprobat suspendarea preotului Hlinca şi a provocat pe episcop să-şi motiveze acuza şi cauzele suspendării.

Distincţiuni în România. S'a acordat »Răsplata Muncei« cl. I-a pentru învăţământ: d-lui Emil Brăescu, din com. Căgăra, judeţul Bacău, care a clădit o şcoală în comuna Călugăra mare, pentru suma de 15,000 lei. Preotului P. Savin, directorul seminarului »Veniamin Costache« din Iaşi, care a construit un local de şcoală în satul Bibireşti, comuna Leca, jud. Bacău. Clasa II-a d-lui căpitan M. Vlăsescu, din iniţiativa căruia s'a ridicat în Ploieşti un monument în amintirea soldaţilor căzuţi în războiul pentru independenţă. S'a mai acordat »Răsplata Muncei« cl. I. pentru biserică d-nei Elena colonel Ghica, din Bucureşti, care a clădit în comuna Miroşi, jud. Teleorman, o biserică care a costat 130,000 lei.

Nou ziar român popular. Cunoscuta casă de editură românească »Minerva« anunţează şi va face să apară la 12 Decemvrie v. c. un mare ziar popular *„Minerva"*, care se va vinde cu 5 bani în toată România. Noul organ este înzestrat după cerinţele moderne ale ziarelor de mare tiraj.

Pentru masa studenţilor români din Braşov au intrat prin d-l Iosif *Oncioiu* din clubul »Krügel-heraus« suma de 10 coroane.

Primească generosul donator sincerile noastre mulţămite. — *Direcţiunea şcoalelor medii gr. or. rom. din Braşov.*

Reuniunea sodalilor Români din Cluj va aranja Duminecă în 20 Decemvrie n. a. c. în sala şcoalei de fetiţe din Cluj la 5 oare d. a. o serată cu următorul program: 1. Cuvânt de deschidere. 2. »Coasa« de I. Vidu, cor mixt. 3. Solo de voce, cu acomp. de pian. 4. Conferinţă. 5. »Badea meu« de Aug. Bena, cor mixt. 6. Solo de voce cu acomp. de pian. 7. »Dorul Ardealului« de A. Popovici, cor mixt cu solo de sopran şi bariton. 8. Cuvânt de închidere.

Cinstirea unui mare binefăcător. Sâmbătă se va inaugura la Bârlad statua regretatului Roşca Codreanu, marele filantrop care a ajutat pe toate căile propăşirea şcoalelor din localitate. La această solemnitate va asista şi d-l Spiru Haret, ministrul instrucţiunei publice.

Dramă sângeroasă în Brăila. Subchirurgul Dumitru Constantinescu dela spitalul judeţean din Brăila trăia de mai mulţi ani în concubinaj cu Elena Ionescu originară din Alăciu. Duminecă după amiazi el a asasinat'o trăgând asupra ei 5 focuri de revolver, din cari 2 în piept şi 3 în spate. Servitoarea alarmată de zgomotul detunăturilor a alergat imediat spre camera în care se aflau ei. Nenorocita zăcea jos în agonie iar criminalul era trântit pe scaun, foarte surescitat, neputând scoate un cuvânt. Poste puţin camera fu plină de curioşi. Pe masă s'au găsit mai multe scrisori adresate rudelor şi una parchetului. In scrisoarea parchetului deschisă de procurorul Eremia, el spune că se sinucide după ce a asasinat pe concubina sa din motive »bine cunoscute« şi cere să fie îngropaţi amândoi la un loc fără a li-se mai face autopsie. Criminalul fiind dus la poliţie dădu semne de alienaţie mintală vorbind fără şir şi nefiind în stare să răspundă la întrebările ce i-se puneau. Iată ce se povesteşte asupra cauzei asasinatului. Dumitru Constantinescu a avut la spital în îngrijirea sa pe Elena Ionescu, care era foarte frumoasă şi se îndrăgosti de ea. Dânsa ca recunoştinţă pentru îngrijirile ce i-a dat primi să-i fie concubină. Ei trăiră împreună aproape un an şi în cele din urmă fiind dat afară dela spital, Constantinescu nu mai putu s'o întreţie şi consimţi ca dânsa să facă diferite cunoştinţi. Intre alţii dânsa făcu cunoştinţă şi cu un mare armator, la care stătuse în urmă două zile şi eri venind să-şi ia nişte lucruri de acasă concubinul ei a asasinat'o. Pesto o oră după ce Constantinescu fu adus la poliţie el începu să scuipe sânge. Un doctor chemat în grabă îl examină şi constată că dânsul a încercat să se sinucidă bând o soluţie de sublimat corosiv. El a fost transportat sub pază la spital.

Aniversare. Pentru sărbătorirea a şapte ani de existenţă şi ziarului »Acţiunea« din Bucureşti s'a dat Luni seara în sala de marmură a hotelului Bulevard un mare banchet, la care au participat pe lângă membrii comitetului de redacţie, şi personalul redacţiei şi mai mulţi fruntaşi ai partidului conservator-democrat dimpreună cu şeful partidului d. Take Ionescu.

O desminţire. In numărul 266 al ziarului nostru am adus ştirea că preotul săsesc din Valchid a fost mâncat de lupi în noaptea de 11 Dec. n. mergând cu căruţa spre Sigişoara. Cu privire la aceasta ştire primim o scrisoare dela d-nii Teodor V. *Borza* preot gr. ort. român şi Al. S. *Sighişoreanu*, înv. în Valchid, în care ni se spune că ştirea publicată nu este adevărată, şi că d-l preot ev. Iohan *Hechert* se află deplin sănătos. Aceiaşi d-ni ne mai comunică, că locuitorii saşi din Valchid şi îndeosebi preotul lor prosupun că dânşii ar fi făuritorii ştirei publicate în »Gazetă«.

Pentru restabilirea adevărului şi pentru a nu lăsa să planeze asupra d-lor Borza şi Sighişoreanu suspiţiunea, că dânşii ar fi autorii ştirei eronate, constatăm următoarele: Ştirea din cestiune nu ni-s'a comunicat din partea nimănui ci am publicat-o după ziarul »Ujsag« din Cluj, nrul de Duminecă 292. După acest ziar au luat ştirea aceasta şi alte ziare maghiare, între cari şi ziarul local »Brassoi Lapok«. Rectificăm dealtfel cu plăcere ştirea alarmantă şi ne bucurăm că d-l preot Hechert se află deplin sănătos în mijlocul familiei d-sale.

Institut internaţional de agricultură. D. dr. Creangă, secretarul general al ministerului de industrie şi comerţ, care a reprezentat România la adunarea generală a institutului internaţional de agricultură, a fost primit de M. S. Regele în audienţă. D-sa a arătat M. S. modul de organizare a institutului, expunând rezultatul desbaterilor urmate. După cum se ştie, ultima adunare generală dela Roma a fost prezidată de d. Tittoni, ministrul de externe al Italiei.

Biblioteca Academiei Române In luna Noemvrie 1908 s'au consultat 2642 volume şi broşuri tipărite de către 768 cetitori; 249 manuscripte, 2863 documente, 56 cărţi vechi (1508—1830) au fost comunicate la 152 cetitori. — Colecţiunile bibliotecei au sporit în această lună cu 385 volume şi broşuri, 212 numere de reviste române, 258 reviste străine, 1 atlase şi hărţi, 22 stampe şi portrete, 145 volume manuscripte, 1 documente, 18 fotografii, 684 foi volante, 3 note muzicale şi 1 medalie.

Princesa Xenia a Muntenegrului în surghiun. Princesa Xenia (27 ani), înfocată şi patrioată cum e, poate şi râvnind slava prinţului moştenitor al Serbiei, a luat parte la o manifestaţie anti-austriacă în Cetinje. Austro-Ungaria a protestat, logodna cu un prinţ i-s'a stricat princesei, iar ea însuşi e surghiunită la Paris. Surghiunul îi e foarte plăcut, ziua face plimbări cu automobilul la Bois de Boulogne, iar seara merge la operă, la teatre sau concerte.

Princesă şi Regina dolarilor. Până acum damele avute americane ş'au ales de miri aristocraţi din Europa. Acum se întâmplă întors. Un milionar american ş'a ales de mireasă o princesă din patria veche. In săptămâna trecută cu vaporul »Cronprincessin Cecilia« a sosit în New-York princesa Maria Ysenburg. Mireasa e de 22 ani prima princesă germană, care ş'a luat de soţ bărbat american, cu care a făcut cunoştinţă în castelul de Galtenbach. Mirele este tânărul Admor Robinson în etate de 27 ani înzestrat din abundanţă cu averi fiul vitreg al profesorului de universitate Hilprecht din Baltimore. Tatăl princesei la început nici nu a voit să ştie despre căsătoria »nepotrivită«, dar în fine s'a învoit, şi a decis să treacă dimpreună cu fata Oceanul.

Concert. Duminecă seara are loc un concert în sala »Europa« dat de muzica oraşului. Inceputul la oarele 8 seara. Intrarea 60 b.

Aviz. Din cauza repausului Dominecal va fi deschisă poimâne în oraş numai farmacia d-lui Kellemen din strada Vămii.

Stat a secvestrat peste 20 de ziare, cari îndeamnă populaţia, să boicoteze produsele germane.

Berlin, 18 Dec. Ziarul „Vossische Zeitung" află din Salonic, că guvernul turcesc a permis Serbiei să treacă prin Turcia cei 3000 de cai cumpăraţi din Rusia. Primul transport de 500 de cai a şi sosit eri la Salonic.

Berlin, 18 Decemvrie. Ziarul „Kölnische Zeitung" află din San-Francisco că pe coasta occidentală a Americei s'a descoperit o mare conjuraţie în contra domniei engleze în India. Revolta trebuia să isbucnească în Aprilie, când cea mai mare parte din ofiţerii englezi sunt absenţi, şi în acelaşi timp trebuia să se împiedece întărirea trupelor engleze din India prin astuparea canalului de Suez, în mijlocul căruia avea să se scufunde un vapor mare.

New-York, 18 Dec. Guvernul venezuelan a declarat răsboiu Olandei pentru că aceasta a răpit Venezuelei un vas de răsboiu.

Bostow, 18 Dec. Centrul oraşului a fost nimicit de un incendiu; mai multe persoane au pierit.

Constantinopol, 18 Dec. Tratativele cu Austria inaintează bine şi se speră că ele vor ajunge în curând la rezultatul dorit, dacă actualul primministru nu se va ratrage şi dacă Parlamentul otoman nu va creia greutăţi sub influinţa vreunei Puteri duşmane acordului anglo-rus.

Glume.

— Ei, ce e cu prietinul tău Vasile?

— Ne-am certat. Mi-a zis *îmbecil bătrân*.

— N'a avut dreptate, fiind-că tu eşti acum în puterea vârstei...

*

— Iţi port o recunoştinţă nemărginită, doctore... Iţi datorez viaţa!

— Nu tocmai atât... Imi datorezi două-zeci de vizite.

*

Ea. — Ţi-aduci aminte ce mutră prostească aveai în ziua când ai venit de m'ai cerut tatii?

El. — N'aveam numai mutra... am fost prost în toată regula!

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

ULTIME ŞTIRI.

Constantinopol, 18 Dec. Deschiderea noului parlament turc s'a făcut eri cu mare solemnitate. La oarele 11 deputaţii au pornit în corpore de la clubul lor spre parlament. Pe străzi erau puternice cordoane de soldaţi; oraşul şi vasele sunt pavoasate. La aceeaşi oară au pornit dela legaţia engleză, excortaţi de armată, ambasadorii streini. Sultanul însoţit de o puternică escortă, a sosit la cameră la ora 1, însoţit de prinţii imperiali şi de prinţesele bătrâne. Corpul diplomatic era de faţă. Şedinţa a fost presidată de Tefikbey, ca preşedinte de vârstă Mesagiul a fost cetit de senatorul Goad-bey. *In el se accentuiază purtarea ilegală a Austriei şi Bulgariei şi se cere bunăvoinţă din partea deputaţilor la aplanarea conflictului cu aceste ţări pe cale pacinică.* Pe când se cetia mesagiul tunurile bubuiau. S'au tras 101 lovituri. După cetirea mesagiului s'a cetit o rugăciune; apoi Sultanul a rostit câteva cuvinte spunând că se simte fericit că se află în mijlocul deputaţilor. S'a procedat după aceea la alegerea secţiunilor. Corespondenţii străini au fost admişi la şedinţă.

Praga, 18 Dec. Procurorul de

„Călindarul Plugarului".

A apărut în editura tipografiei A. Mureșianu din Brașov **„Călindarul Plugarului" pe 1909.**

Cu apariţiunea lui pe 1909 **„Călindarul Plugarului"** întră în al 17-lea an al existenţei sale.

Convins fiind că cetitorii acestui călindar îi vor face și de rândul acesta o bună și caldă primire, invităm pe toţi, dela ţăran până la fruntașii dela oraș, cu frăţească dragoste să-l cumpere, să-l citească și să-l răspândească, ca pe un călindar de care nimănuia până acuma încă nu i-a părut rău că a dat pentru el puţinii bani ce costă.

In partea întâia a **„Călindarului Plugarului"**, aducem datele calendaristice în toată estensiunea, după cari urmează îndrumările necesare, privitoare la postă, telegraf, la taxele pentru timbre, competinţe etc. Urmează apoi tabela târgurilor din Ardeal, Bănat și ţara ungurească după datele oficiale ale ministerului ung. de comerciu. Târgurile sunt indicate atât după alfabet, cât și după lunile anului.

Partea economică conţine următoarele: Așternutul vitelor. Ingrășatul vitelor. (I. Georgescu). Să ţinem o rânduială anumită la nutrirea vitelor. (A. Nistor). O prelegere poporală despre alegerea și pregătirea semintei, de A. Boldor. Animale folositoare și stricătoare plugăritului și grădinăritului, (I. Georgescu) Economia și seceta, (I. Georgescu). Poveţe.

Partea literară are următoarele articole: Baronul lui Toma Vulture. (de I. Rodina). Florile dalbe, (colindă, de V. Alexandri). Sărbători vesele, (de Th. Popovici-Griviţa). Jubileul „Gazetei Transilvaniei". Poesii poporale. (Constantin Manu. învăţ.). Anecdote și glume: Păn' mi-a eșit părul prin căciulă.... Dada toși a murit.... De-ahala... Luaţi-l dacă-i al vostru... Ce a zis David?... Mai mare decât mine nimeni nu-i pe lume. E butrin seracul. Năduful cel mare și răzbunarea femeei. Mătușa dela stână. Multe și de toate. Sfaturi de ale bucătăriei pentru femeile econoame.

Printre articolele de mai sus sunt mai multe ilustraţiuni representând pe neuitaţii Metropoliţi Iosif Sterca Șuluţiu și Andreiu br. de Șaguna, pe Simeon Bărnuţiu și Avram Iancu. „Gazeta de Transilvania" (apărută în anul 1838) și pe directorii ei dela înfiinţarea ei până în ziua de azi etc.

Călindarul Plugarului costă **40 bani (fileri)** esemplarul plus porto postal de 10 bani.

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 Decemvrie n. 1908

Renta ung. de aur 4%.	109.75
Renta de corone ung. 4%	91.20
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	80.90
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	92.40
Bonuri rurale croate-slavone	93.50
Impr. ung. cu premii	183.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	137.50
Renta de hârtie austr. 4²/₁₀	94.40
Renta de argint austr. 4²/₁₀	94.35
Renta de aur austr. 4%	114.70
Renta de corone austr. 4%	94.50
Bonuri rurale ungare 3½%	84.15
Losuri din 1860	150.50
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	721.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	620.75
Acţii de-ale Băncei austro-ung.	1733.—
Napoleondori.	19.10
Mărci imperiale germane	117.17½
London vista	239.65
Paris vista	95.32½
Note italiene	95.10

Cursul pieţei Brașov

Din 17 Decemvrie n. 1908

	Cump.	Vênd.
Bancnote rom.	18.80	18.70
Argint român	18.70	18.80
Lire turcesci	21.40	21.70
Scris. fonc. Albine 5%	100.—	101.—
Ruble Rusesci	25½	2.3
Napoleondori.	19.04	19.11
Galbeni	11.20	117.35
Mărci germane	117.20	12.101